

Frågor och svar om nitratförordningen

Detta dokument har publicerats i webbtjänsten ym.fi på sidan [Lagstiftning och anvisningar](#) > Vattenvårds- och havsskyddslagstiftningen > Utsläpp i vattnen från jordbruket

2 § Tillämpning: Vilka är de kryddväxter och örter som avses i nitratförordningen? Tillämpas förordningen också på dessa?

Ja, den tillämpas på dessa. Till kryddväxter och örter hör bl.a. koriander, kummin och senapsväxter. Till krydd- eller medicinalväxterna räknas bl.a. basilika, slåttergubbe, nattljus, isop, kamomill, backtimjan, ringblomma, gullgentiana, sommarkyndel, kattmynta, äkta malört, gullris, libbsticka, maralrot, stor rödmalva, dansk körvel, mejram, mynta, äkta johannesört, fyrkantig johannesört, kungsmynta, brunört och nässla. Till kryddväxter och örter hör dock inte nässla som odlas för fiber, rudbeckia, gurkört, dragon, grobladsväxter, matttram, vallört, fingerborgsblomma, läkevänderot, kryddsalvia, spansk körvel, röllika, citronmeliss, kardborre, timjan, turkisk drakblomma, kungsljus, läkekungsljus, vallmo, oljevallmo, grekisk fingerborgsblomma, kvanne och anisört samt medicinalvide, för vilken odlingen förutsätter avtal med en läkemedelsfabrik.

Tillämpas förordningen på gamla höbalar? Och på lökavfall, eller överhuvudtaget på vegetabiliskt avfall som uppkommer på en gård, såsom blast? Räknas dessa som organiska bifraktioner?

Med organiska bifraktioner avses övriga organiska fraktioner som uppkommer på en gård och som inte är gödselprodukter i enlighet med lagen om gödselmedel. Organiska bifraktioner ska behandlas i enlighet med lagen om gödselmedel om de överläts eller säljs för användning som gödsel utanför gården. Som organiska bifraktioner räknas enligt nitratförordningen pressvätska från ensilage och avrinningsvatten från rasthagar. Det finns inget godkännandeförfarande för bifraktioner. Förordningen tillämpas inte på gamla höbalar, lökskal, blast eller annat vegetabiliskt avfall. Dessa bör man dock ta hand på ett sådant sätt att de inte förorenar miljön.

3 § Definitioner: Vilka gödselprodukter räknas som organiska gödselprodukter enligt förordningen?

Enligt bilaga 1 till jord- och skogsbruksministeriets förordning 964/2023:

Ett **organiskt gödselmedel** ska innehålla organiskt kol och näringsämnen av biologiskt ursprung. Ett organiskt gödselmedel får även innehålla torv, leonardit och brunkol som är av fossilt ursprung. Ett organiskt gödselmedel ska innehålla 1,0 viktprocent av minst ett deklarerat makronäringsämne. Den totala halten av makronäringsämnena ska vara sammanlagt minst 2 viktprocent. Makronäringsämnena är kväve, fosfor, kalium, kalcium, magnesium, natrium och svavel. Halten organiskt kol i ett fast organiskt gödselmedel ska vara minst 10 viktprocent.

Ett **organiskt-mineraliskt gödselmedel** innehåller

- a) ett eller flera oorganiska beståndsdelar eller gödselmedel, och

- b) ett eller flera komponentmaterial som innehåller organiskt kol och näringsämnen av biologiskt ursprung.

Ett organiskt-mineraliskt gödselmedel ska innehålla 1,0 viktprocent av minst ett deklarerat primärt makronäringsämne. Den totala halten av primära makronäringsämnen ska vara minst 7 viktprocent i ett fast organiskt-mineraliskt gödselmedel och minst 5 viktprocent i ett flytande organiskt-mineraliskt gödselmedel. Ett organiskt-mineraliskt gödselmedel ska innehålla mindre än 16 viktprocent kväve från ammoniumnitrat. Halten organiskt kol i ett fast organiskt-mineraliskt gödselmedel ska vara minst 10 viktprocent. I ett fast organiskt-mineraliskt gödselmedel ska varje fysisk enhet innehålla organiskt kol och alla näringsämnen i deras deklarerade halt. Med *fysisk enhet* avses en av produktkomponenterna, t.ex. granuler eller pellet.

Med komponentmaterial (Livsmedelsverkets länk) avses alla sådana ämnen som används för tillverkning av en gödselprodukt, som tillsätts i en gödselprodukt eller som bildas i samband med tillverkningen av en gödselprodukt. Föreningar betraktas inte som komponentmaterial. Livsmedelsverket upprätthåller en förteckning över komponentmaterial indelade i olika kategorier i enlighet med den nationella lagstiftningen om gödselmedel.

Halten organiskt kol i ett fast **organiskt jordförbättringsmedel** är minst 7,5 viktprocent och torrsubstanshalten är minst 15 procent. I ett flytande organiskt jordförbättringsmedel ska halten organiskt kol vara minst 2 viktprocent eller halten av primära makronäringsämnen sammanlagt minst 0,2 viktprocent.

Med *viktprocent* avses halten av ett näringsämne eller en egenskap i hela gödselproduktens massa, inklusive den fukt som ingår i produkten.

Vad är fiberslam? Och vad avses med använda växtunderlag för svampodling eller växtunderlag av torv?

Fiberslam är ett torrslam från träindustrin som används som sådant som täckmaterial. Slammet innehåller inga näringsämnen. Använda växtunderlag för svampodling är växtunderlag för ätliga svampar och använda växtunderlag av torv är växtunderlag för växthusodling. I båda dessa växtunderlag har näringsämnena förbrukats.

4 § Placering av lagringsplatser, rasthagar och utfodrings- och drickplatser Gäller kraven på avstånd behållare för pressvätska från ensilage?

Ja, det gör de. Pressvätska är en sådan organisk bifraktion som avses i förordningen, dvs. en organisk gödselprodukt.

5 § Lagring av stallgödsel Ska alla gårdar ha en gödselstad?

Alla gårdar med djur där det ansamlas mer än 25 m³ stallgödsel per år ska ha en lagringsplats för den stallgödsel som ansamlas under minst 12 månader (gödselstad). Mindre gödselmängder än så ska lagras på ett tätt flak eller ett motsvarande underlag så att det inte sker någon avrinning i omgivningen. Som gödselstäder betraktas alla sådana vattentäta konstruktioner som är avsedda att fungera som lagringsplatser för gödsel. Gödselstäder av betong ska ha anlagts enligt jord- och skogsbruksministeriets byggföreskrifter och bygganvisningar.

Om det ansamlas mer än 25 m³ stallgödsel per år, får man ändå lagra den på flak? Eller hur ska man tolka detta: om högst 25 m³ torrgödsel åt gången lagras på gården får gödseln i stället för i

en gödselstad lagras på ett tätt flak eller ett motsvarande underlag som står under tak eller som täcks med en presenning?

Stallgödsel får lagras på t.ex. ett flak i stället för i en fast gödselstad eller någon annan motsvarande lagringsplats, om det på gården lagras högst 25 m³ torrgödsel i taget.

På vad grundar sig de nya storlekarna på gödselstäder?

De nya storlekarna grundar sig på de utsöndringssiffror för produktionsdjur som Naturresursinstitutet beräknat och på genomsnittliga uppgifter om strö och tvättvatten som leds till gödseln. De nya storlekskraven framgår av bilaga 1 till nitratförordningen.

När tillämpas de nya storlekarna på gödselstäder?

De nya storlekarna på gödselstäder tillämpas på tillståndsansökningar som börjat handläggas efter 1.4.2015.

Tillämpas de nya storlekskraven på hela verksamheten, om en ny gödselstad anläggs på en gård utöver den gamla?

I miljötillståndsprövningen tillämpas de nya storlekarna på gödselstäder på hela verksamheten.

Måste det finnas en gödselstad också för nötkreatur som föds upp utomhus året runt? Om så är fallet, hur stor gödselstad anses tillräcklig?

Ja, en gödselstad bör finnas. Nitratförordningens krav på storleken på en gödselstad där stallgödsel ansamlas under 12 månader kan dock inte tillämpas direkt på arter som föds upp utomhus året runt, såsom höglandsboskap. Då bestäms minimistorleken på gödselstaden från fall till fall. Storleken påverkas av gårdsspecifika faktorer, såsom rastgårdens storlek, antalet djur och områden där stallgödsel kan samlas upp regelbundet.

Måste man samla upp stallgödsel från rastgårdar?

Vid uppfödning utomhus är det omöjligt att samla upp all stallgödsel omsorgsfullt. Eftersom verksamheten dock inte får orsaka förorening av miljön eller risk för det, ska man sträva efter att regelbundet och omsorgsfullt samla upp stallgödsel i synnerhet från de områden där djuren vistas. Stallgödsel som ansamlas i rasthagen eller på permanenta utfodrings- och dricksplatser i rastgården ska alltid samlas upp regelbundet oberoende av årstid. Om den uppsamlade stallgödseln inte kan utnyttjas som gödselmedel direkt ska all uppsamlad gödsel lagras i en gödselstad eller i stället för en gödselstad på ett tätt flak eller annat motsvarande underlag.

Vad avses med att man vid beräkningen av storleken på gödselstaden för nötkreatur, med undantag av arter som föds upp utomhus året runt, i lagringsplatsens storlek kan beakta den stallgödsel som blir kvar på betet under högst fyra månader?

Huvudregeln i nitratförordningen är att alla djurgårdar ska ha en gödselstad med plats för den stallgödsel som ansamlas under minst 12 månader. Man kan dock avvika från den storlek på gödselstaden som krävs på det sätt som närmare anges i förordningen. Exempelvis kan betessäsongen beaktas i form av en minskning av gödselstadens storlek för högst fyra månader, om nötkreaturen vistas utomhus också på nätterna. Om nötkreaturen vistas inomhus på nätterna och utomhus på dagarna kan man oftast beakta högst två månader. Vid bedömningen av lagringsplatsens tillräcklighet kan hänsyn tas till odlares gemensamma gödselstäder och ströbäddar i lösdriftsstall samt om jordbrukaren överlåter gödsel till en aktör som tar emot den i enlighet med miljötillståndet.

På vinterbetet för höglandsboskap finns en gammal lada som djuren använder som väderskydd. Om ladan samtidigt är en permanent utfodringsplats ska den ha tät botten. Men om ladan inte är en utfodringsplats, måste kravet på tät botten då uppfyllas?

Det är inte nödvändigt. Man bör dock observera att det i miljötillstånden ofta krävs tät botten även för lador och motsvarande konstruktioner som fungerar som väderskydd.

6 och 8 § Torrsubstanshalt på minst 30 % i organiska gödselprodukter
Vad innebär placering i en och samma stack av "högst den mängd som ska spridas ut på hela skiftet"? Kan det skifte som en stack anläggs på vara mindre än en hektar? Kan man som angränsande skifte betrakta ett skifte som ligger på andra sidan av t.ex. en ägoväg?

I en och samma stack kan man placera högst den mängd stallgödsel eller organisk gödselprodukt som ska spridas ut på hela skiftet. Skiftet kan därmed vara mindre än en hektar, om det är fråga om ett basskifte. Som angränsande skifte betraktas också ett skifte som avgränsas av en ägoväg, dock inte sådana som avgränsas av en allmän väg.

Hur fastställs en torrsubstanshalt på minst 30 % i organiska gödselprodukter och torrgödsel?

Gödselanalysen omfattar torrsubstanshalten i stallgödsel. Torrsubstanshalten i stallgödsel som godkänts som gödselprodukt framgår av den senaste produktbeskrivningen för partiet. En tillräcklig torrsubstanshalt i torrgödsel kan också verifieras på så sätt att det inte kommer en droppe vätska när man packar och pressar stallgödseln. När man fastställer torrsubstansen kan man också använda en särskild fuktighetsmätare, t.ex. en sådan som används för att mäta fukthalten i foder.

7 § Konstruktionskrav

Vad avses med en stack för efterkompostering? Måste en stack för efterkompostering alltid täckas? Och måste komposten på kompostunderlaget täckas?

Med en stack för efterkompostering avses lagring av färdig kompost i stack på så sätt att komposteringsprocessen slutförs på åkern. En stack för efterkompostering ska alltid täckas. Det material som täcker stacken behöver dock inte vara tätt. Det kan vara t.ex. kompostfilt, torv eller halmhack. Detsamma gäller för komposter.

Kan man från dimensioneringen av lagringsplatsen för stallgödsel dra av att gödsel förs till åkern för att vänta på spridning i högst fyra veckor?

Nej. Stallgödsel kan föras till åkern för att vänta på spridning i högst fyra veckor. Fyra veckor har att göra med spridningen av stallgödseln, inte med storlekskraven på lagringsplatsen för den stallgödsel som uppkommer på gården.

Vad avses med lastning av gödsel?

Med lastning avses överföring av stallgödsel eller oförpackade organiska gödselprodukter till eller från en gödselstad/ett lager. Lastningen avser framför allt maskinell förflyttning och lastning, i synnerhet om det är fråga om gödsel eller organiska gödselprodukter som lätt faller av, eller om de mängder som förflyttas är stora. Pumpning av slam till en transportvagn är också lastning.

Måste en gödselstad för fjärrlagring som befinner sig t.ex. mitt ute på en åker ha ett lastningsunderlag med hård botten? Gäller kravet också häststallar?

Ett lastningsunderlag med hård botten ska finnas i gödselstäder när stallgödsel lastas på ovan nämnda sätt. Ett lastningsunderlag med hård botten behövs därmed i gödselstäder för fjärrlagring och i gödselstäder i häststallar, om gödseln förflyttas med arbetsmaskiner.

Vad innebär hård botten? Och vad är minimistorleken på underlaget?

Ett underlag med hård botten kan bestå av t.ex. makadam eller grus. Grunden har lagts så att underlaget bär och håller för arbetsmaskiners vikt. Det ska gå att samla upp den gödsel som fallit av på eller absorberats av underlaget. Det har inte angetts några minimikrav beträffande storleken på underlag med hård botten. Det är trots allt fråga om ett område som maskiner och utrustning rör sig eller befinner sig på under lastning.

Kan man bygga ett lösdriifts stall för två hästar direkt på marken?

Nej, det kan man inte. Det finns inga särskilda bestämmelser om ett djurstalls övriga geokonstruktioner i nitratförordningen, men gödselrännor inne i djurstallet och andra konstruktioner avsedda för ledning av gödsel ska vara vattentäta.

Kan också en vanlig gård anlägga en stack för efterkompostering eller måste det vara en ekologisk gård?

Också en vanlig gård kan anlägga en stack för efterkompostering.

Måste man alltid i framtiden bygga ett tak över en torrgödselstad för att förhindra att regnvatten kommer in i lagringsplatsen?

Ett separat tak behöver inte nödvändigtvis byggas, men enligt förordningen ska nya lagringsplatser för torrgödsel stå under tak eller stallgödseln täckas med en presenning så att det inte kommer in regnvatten på lagringsplatsen. Med att stå under tak avses här stationär täckning, såsom ett tak eller en takkonstruktion eller någon annan motsvarande konstruktion. Med att täckas med en presenning avses ett tätt täcke som förhindrar att regnvatten kommer in i gödselstaden och från vilket regnvatten kan ledas bort från gödselstaden. En lagringsplats för torrgödsel och motsvarande organiska bifraktioner och organiska gödselprodukter ska stå under tak eller det ämne som lagras ska täckas med en presenning så att regnvatten inte kommer in på lagringsplatsen.

I övergångsbestämmelserna (16 §) konstateras att bestämmelserna i 7 § 4 mom. om täckning av lagringsplatser tillämpas endast på byggprojekt som inletts efter ikraftträdandet av förordningen. Gäller övergångsbestämmelsen endast taktäckning, inte täckning med en presenning?

Övergångsbestämmelsen gäller också täckning av en lagringsplats för torrgödsel.

När kan kompost flyttas till en stack för efterkompostering?

Komposten kan förflyttas till en stack för efterkompostering när torrsubstansen är minst 30 %.

Vad avses med permanent utfodringsplats?

Med permanenta utfodringsplatser avses utfodringsplatser som ligger i rasthagar, i rastgårdar och på betesmarker och där djur utfodras dagligen. Utfodringsplatsen förflyttas inte under betessäsongen. Permanenta utfodringsplatser avser platser där flera djur äter.

Ett hurdant tak är tillräckligt? Gäller kravet på täckning också permanenta drickplatser?

Avsikten är att takkonstruktionen ska förhindra att regnvatten kommer in på utfodringsplatsen. Storleken på taket kan således variera beroende på antalet djur och utfodringsplatsens storlek. Kravet på täckning gäller inte permanenta drickplatser.

Måste pressvätska från ensilage som lagras i rundbalar samlas upp?

I förordningen syftar man främst på att tillvarata pressvätska från ensilage som lagras i stackar.

Vad innebär tillvaratagande av avrinningsvatten från rasthagar?

En rasthage som avses i förordningen har sådant ytmaterial eller är anlagd (med tät botten) så att det är möjligt att tillvarata avrinningsvattnet i en separat behållare eller leda det till ett reningsverk. Avrinningsvattnet kan också ledas till en flytgödselbehållare. Reningsverket kan vara t.ex. en markbädd, en rotzonanläggning eller någon annan motsvarande anläggning som fungerar på ändamålsenligt sätt.

8 § Lagring av torrgödsel vid exceptionella situationer

Vad betraktas som ett arbetstekniskt skäl? Vilka andra motsvarande skäl finns det än tjällossning?

Det vanligaste arbetstekniska skälet är tjällossningen på våren, dvs. en orsak till att gödseln måste köras ut på åkern för lagring i stack redan på vintern. Ett annat motsvarande skäl är t.ex. strögödsel som innehåller så rikligt med halm att den i vissa situationer inte kan nyttjas direkt.

Vad är ett hygieniskt skäl som hänför sig till djursjukdomar?

Med ett hygieniskt skäl som hänför sig till djursjukdomar avses enligt lagen om djursjukdomar (441/2013) sjukdomar eller smitta som kan överföras från ett djur till ett annat eller till en människa. Vid sjukdomsfall bedöms förutsättningarna för lagring i stack av en veterinär.

Kan flytgödsel lagras i stack om den absorberas i torv?

Flytgödsel kan lagras i stack på samma grunder som torrgödsel, om gödseln har absorberats i torv och har en torrsubstanshalt på 30 %. I första hand är undantaget dock avsett för lagring av torrgödsel.

Kan en stack anläggas när som helst?

Enligt förordningen kan lagring i stack anläggas när som helst. Stallgödsel och organiska gödselprodukter ska ha en torrsubstans på minst 30 % och det ska dessutom finnas ett arbetstekniskt eller hygieniskt skäl till att gödseln lagras i stack.

När ska stallgödsel som lagrats i stack senast användas?

Stacken ska användas inom ett år från det att den anlades. Det rekommenderas dock att en stack som anlagts på hösten ska användas på våren, och att en stack som anlagts på våren ska användas på åkern under loppet av samma år. På detta sätt kan växterna bäst dra nytta näringsämnena i stallgödseln och de organiska gödselprodukterna.

Hur förhåller man sig till bekämpning av flyghavre?

De hygieniska skäl som avses i förordningen gäller bara djursjukdomsfall. På bekämpning av flyghavre tillämpas andra regler och anvisningar.

Kan en gård som tar emot stallgödsel lagra den i stack?

På en gård som tar emot stallgödsel är det möjligt att lagra den i stack av samma skäl (arbetstekniska eller hygieniska skäl) som på de gårdar där gödseln uppkommer. Utgångspunkten är att om stallgödsel tas emot och lagras ska den förvaras i en gödselstad. Lagring i stack är möjlig av arbetstekniska eller hygieniska skäl.

Vad menas med stackens plats? Kan man anlägga en ny stack bredvid en stack som placerats där året innan? Får en ny stack anläggas på en annan plats på samma åker följande år?

Med stackens plats avses den plats där stacken anläggs. En ny stack kan anläggas på samma åker bredvid en stack som placerats där året innan. Den nya platsen behöver inte ligga på ett annat skifte.

Kan man lägga till stallgödsel i samma stack senare?

I en stack kan lagras endast den gödselmängd som angetts i anmälan om lagring av gödsel i stack. Gödseln ska kunna spridas på det skifte där stacken har anlagts.

Vad är ett lager av ett material som binder vätska, som ska bredas ut som botten för stacken?

Det lager som ska binda vätska kan bestå av torv, hackad halm eller hackat hö, flis, kutter, sågspån etc. Materialet kan med fördel väljas med tanke på kompostens ändamål. Om komposten vänds, bör man i fråga om mängden material på botten beakta att en del av bottenlagret blandas in i komposten.

Kan man täcka en gödselstack med lättpresenning?

Det går bra om presenningen hindrar regnvatten från att absorberas i stacken.

9 § Anmälningsskyldighet

Kan anmälan vara fritt formulerad eller finns det en separat blankett för förfarandet? Kan anmälan göras elektroniskt? Finns det en sammanfattande blankett för årsrapporteringen till NTM-centralen?

Anmälan är inte fritt formulerad utan en separat blankett fylls i. Blanketten finns på webbplatsen:

- [Blankett för anmälan om lagring i stack \(vatten.fi\)](https://vatten.fi)

Blanketten finns också på finska.

Ska anmälan göras varje år? Räcker en anmälan om det finns många stackar?

En jordbrukare kan göra en anmälan som kan täcka flera stackar. Anmälan ska dock göras på nytt varje år.

Vem gör anmälan om lagring i stack i samband med att stallgödsel tas emot? Är det överlåtaren eller mottagaren av gödseln?

Anmälan görs alltid av den gård på vars åker stacken anläggs och där gödseln sprids. En husdjursgård där stallgödsel uppkommer gör en anmälan om stackar på åkrar som är i gårdens egen besittning. Den gård som tar emot stallgödsel gör en anmälan om gödselstackar på de åkrar som den mottagande gården besitter.

Vem gör anmälan om det konstateras att gödseln innehåller salmonella och gödseln lagras i stack på mottagarens åker?

Vid fall av djursjukdomar görs anmälan om lagring i stack av den gård där gödseln har uppkommit.

Till miljömyndigheten i vilken kommun görs anmälan om lagring i stack om gården ligger i en annan kommun än åkern där stacken anläggs?

Till den kommun där stacken är belägen.

10 § Användning av gödselmedel Vid gödning ska också jordarten beaktas. Hur bestämmer man jordarten? Måste den analyseras separat?

Enligt nitratförordningen ska jordarten beaktas vid gödsling. Jordarten indelas i nitratförordningen i kategorierna mineraljord och organiska jordarter. Organiska jordarter innehåller minst 20 % organiskt material. Mer information om bestämning av jordarten:

- [Viljavuustutkimuksen tulkinta \(PDF, Eurofins Suomi, på finska\)](#)

På grund av den noggrannare fosforgödslingen har jordprov i något skede tagits på största delen av åkerskiftena. Jordarten är en grundanalys av ett vanligt markkarteringsprov. Om det inte finns någon analys av jordarten för skiftet ska den utföras i ett ackrediterat laboratorium.

Får man föra gödsel och organiska gödselprodukter ut på åkern redan i mars för att vänta på spridningen i april?

Nej. Stallgödsel och organiska gödselprodukter får i detta syfte föras ut på åkern inom den tidsram och under de förhållanden för spridning som anges i nitratförordningen, förutsatt att det inte är fråga lagring i stack som anmäls till den kommunala miljömyndigheten.

Får man föra gödsel ut på åkern i april för att vänta på spridning även om marken är frusen eller täckt av snö?

Nej. De allmänna förutsättningarna för spridning av stallgödsel ska uppfyllas också om stallgödseln körs ut på åkern i väntan på spridning (möjligt för högst fyra veckor).

Gäller skyldigheten att bearbeta inom ett dygn även gödsling sommartid?

Ja. Åkern ska bearbetas inom ett dygn efter spridningen av stallgödsel och organiska gödselprodukter, om ovannämnda gödselmedel inte placeras direkt på åkern. Ett undantag är en åker med växttäckning där gödsel också kan spridas på ytan. På en åker med växttäckning ska stallgödsel och organiska gödselprodukter spridas endast genom placering efter den 15 september. Om växttäckningen på åkern hålls över vintern ska stallgödsel och organiska gödselprodukter från och med den 15 september spridas genom placering, om det inte gäller spridning av stallgödsel före sådd av växter som sås på hösten.

Gäller inte detsamma också för organiska gödselprodukter? Kan stallgödsel och organiska gödselprodukter över huvud taget användas på hösten endast om någon gröda ska sås på hösten?

Ja, detsamma gäller för organiska gödselprodukter. Man kan fortfarande gödsla på hösten även om ingen gröda ska sås. I momentet hänvisas det bara till växttäckningen, och det konstateras att stallgödsel och organiska gödselprodukter också kan bearbetas in eller att åkern kan plöjas t.ex. före sådd av höstsäd.

Vad avses med en del av ett åkerskifte? Vem bestämmer lutningen? Hur vet jordbrukaren om det finns sluttande delar av åkerskiftet på dennes åkrar?

Med en del av ett åkerskifte avses ett sluttande områdes areal. Till jordbrukarens hjälp finns ett normgivande material om lutning i Jordbrukarens webbtjänst (Vipu). Med hjälp av materialet kan jordbrukaren kontrollera om de egna åkerskiftena sluttar. På kartan är lutningskurvorna markerade med gult och en lutning på över 15 procent med rött. Med hjälp av mätfunktionen kan jordbrukaren också mäta storleken på ett sluttande område i materialet. Om jordbrukaren inte använder Viputjänsten ska hen bestämma lutningen på en viss gård exempelvis med hjälp av en grundkarta. Med lutning avses cirka 8,5 grader.

Gäller nedmyllningskravet endast sluttande åkrar vid vattendrag eller alla åkrar?

Kravet på nedmyllning gäller alla delar av en sluttande åker, inte bara de som gränsar till ett vattendrag. Med en del av ett åkerskifte avses en areal på minst 25 ar (0,25 ha). Skiftets form kan variera.

Tillämpas kravet på nedmyllning av organiska gödselprodukter på trädgårdsodlingar med en lutning på minst 15 procent? Om ja, hur gör man t.ex. med gödslingen av ekologiska äppelträd?

Nitrutförordningen tillämpas också på trädgårdsodling. Nitrutförordningens 10 § 8 mom. om sluttande åkrar tillämpas på åkrar, åkerskiften och delar av åkerskiften, dock inte på områden med en yta på under 25 ar (0,25 ha). Begreppet åker definieras inte separat i nitrutförordningen, men i annan lagstiftning finns definitioner t.ex. av åkrar och permanenta grödor. Till permanenta grödor hör alla träd och buskar som får växa längre än 5 år. Till dessa hör exempelvis ekologiska äppelträd. Nitrutförordningens 10 § 8 mom. tillämpas inte på permanenta grödor, dvs. på gödsling av mångåriga, i det här fallet över femåriga, träd och buskar, eftersom de inte utgör sådan åker eller sådana delar av åkerskiften som avses i denna punkt i förordningen. Således kan äppelträd som odlas på åkrar med en lutning på minst 15 procent gödslas med organiska gödselprodukter utan krav på nedmyllning. På andra grödor än permanenta trädgårdsväxter ska förordningens krav på nedmyllning dock tillämpas.

Måste en växtodlingsgård ha en gödselstad om mottagen stallgödsel förvaras endast fyra veckor i väntan på spridning på åkern?

Om en husdjurslägenhet med tillräckligt stor gödselstad överlåter gödsel t.ex. till en växtodlingsgård där gödseln i sin tur sprids ut på åkern inom en månad från överlåtelsen, behöver växtodlingsgården inte ha någon gödselstad. Avsikten är dock att gödseln ska spridas ut på åkern så snabbt som möjligt.

Är spridning av stallgödsel hädanefter alltid tillåtet också i november? Ska jordbrukaren själv bedöma kriterierna för exceptionella väderleksförhållanden? Om det blir fråga om sanktioner, vem är då ansvarig?

Spridning av gödsel i november är tillåtet endast på grund av exceptionella väderleksförhållanden. Sådana förhållanden rådde t.ex. åren 2006 och 2012. Det är i sista hand jordbrukaren som bedömer om kriterierna för exceptionella väderleksförhållanden uppfylls. Situationen är avsedd att möjliggöra spridning av stallgödsel endast i vissa särskilda och sällsynta fall när åkrar på grund av riklig nederbörd och liten avdunstning varit så våta att detta förhindrat spridning av stallgödsel under den normala tiden för spridning av gödsel. Vid exceptionell spridning av stallgödsel ska anmälan göras till kommunen. Kommunen kan vid behandlingen av anmälan stå i kontakt med den regionala NTM-centralen.

Kan man avvika från tidsramen för spridning av stallgödsel och sprida gödsel i november om marken är snötäckt eller frusen?

Nej. Stallgödsel får inte spridas på snötäckt mark eller mark med tjäle.

Är torka på åkrarna i oktober en godtagbar exceptionell situation/orsak som gör det möjligt att sprida gödsel ännu i november?

Nej. Möjligheten att avvika från tidsramen för spridning av stallgödsel enligt förordningen är endast avsedd i särskilda och sällsynta fall. Exceptionella väderleksförhållanden innebär rikliga regn som pågått länge och som gör det omöjligt att bruka åkern. Torka är inte en sådan situation/orsak som avses med möjligheten att avvika. I fråga om åkerövervakningen har det getts anvisningar om att jordbrukaren ansvarar för att bevisa att exceptionella väderleksförhållanden föreligger. Om stallgödsel har spridits i november ska jordbrukaren på något sätt (bilder på åker e.d.) visa att det i september verkligen förelåg så exceptionella förhållanden att det omöjligt att bruka åkern.

**Varifrån räknas det att förbudet mot gödsling "närmare ett vattendrag än fem meter" gäller?
Gäller gödslingsbegränsningen också fosfor?**

På flacka områden beräknas avståndet från vattenbrynet vid medelvattenstånd, och på branta områden från det ställe där åkern övergår i vattendrag. Gödslingsbegränsningen gäller även fosfor.

Hindrar nitrutförordningen att man låter djur komma ut i vattnet?

Nej. Gödslingsbegränsningarna på åkern hindrar inte betesgång i områdena. Betesgång räknas alltså inte som gödsling enligt förordningen.

11 § Kvävegödsling

Vad avses med organiska gödselprodukter som innehåller stallgödsel?

Organiska gödselprodukter som innehåller stallgödsel är sådana organiska gödselprodukter där volymen till mer än 10 % består av stallgödsel.

Om betesmarken omfattar både åker och t.ex. skog, beräknas då gödslingen för åkerns andel i procent av hela arealen?

Näringsämnen från stallgödsel som blir kvar i skogen räknas inte som betesgödsel. Den kan enligt frågan uteslutas som en procentandel.

12 § Gödselanalyser

Hur länge ska uppgifterna från gödselanalysen bevaras? Måste man göra nya analyser om den nuvarande analysen har gjorts innan förordningen träder i kraft?

I förordningen föreskrivs inte om hur länge uppgifterna från gödselanalysen ska bevaras. Den rekommenderade tiden är minst fem år. Det är också bra att beakta att om gården ansöker om jordbruksstöd ställs krav på hur länge handlingarna bevaras i stödvillkoren. Gödselanalysen ska göras vart femte år. Den gamla analysen kan användas under dess giltighetstid, dvs. högst fem år. Om den senaste gödselanalysen har gjorts innan förordningen trädde i kraft 1.4.2015, används förordningens tabellvärden för de uppgifter som saknas.

Hur förhåller man sig om jordbrukaren gör flera gödselanalyser? Kan man använda medelvärden?

Nej. Utgångspunkten är att analysen är ett representativt samlingsprov.

Måste man göra en analys av all stallgödsel eller används någon minimimängd gödsel?

Skyldigheten att göra en gödselanalys gäller de gårdar där stallgödsel uppkommer och/eller de gårdar som använder mer än 25 m³ stallgödsel per år som gödselmedel direkt på åkern.

13 § Bokföringsskyldighet

Hurdan bokföring krävs? Räcker det med allmän bokföring eller måste det finnas en mer detaljerad skiftesbokföring? Vad är förvaringstiden för bokföringen?

Bokföringen ska vara jordbruksskiftesspecifik. I förordningen föreskrivs ingen förvaringstid för bokföringen. Miljöministeriet rekommenderar att bokföringen förvaras i minst fem år.

Bilaga 1 Vad avses med tvättvatten från djurstall i tabell 1? Ingår tvättvattnet från mjölkkrummet på en mjölkgård i det?

Med tvättvatten avses allt tvättvatten som uppkommer i ett djurstalls verksamhet, dock inte avloppsvatten från personalutrymmen i samma byggnad eller t.ex. i pressvätska från ensilage, om avsikten är att de ska ledas till flytgödselbehållaren. Dimensioneringen för dessa ska alltid beräknas separat. Regnvatten beaktas inte heller i tvättvattnet, utan den volym som de kräver ska alltid beräknas separat, enligt anvisningarna i början av bilaga 1. Om lagringsplatsen inte är täckt så att regnvatten kan avledas. Tvättvattnet innehåller alltid också tvättvatten från uppsamlingsrör och gårdstank för mjölk, dvs. avloppsvatten från tvätt av mjölkkrum/mjolkstation/robot/rörsystem. Om mjölkgården har hög avkastning (över 8 500 kg/år), kan man också förutsätta större lager än de i tabellen, varvid t.ex. mängden tvättvatten kan vara större än de genomsnittliga anvisningarna.

Hur har tvättvattnet från fjäderfägårdar beaktats i kravet på lager för stallgödsel?

Fjäderfägårdarnas gödselstäder (bilaga 1) innehåller inget tvättvatten. Anvisningar om dimensioneringen finns i anvisningen om miljöskydd vid husdjursskötsel.

Vad avses med mängden stallgödsel från lamm och killingar i tabell 1?

Enligt tabellen producerar lamm och killingar 3–9 mån. gödsel 1,3 m³/år, lamm och killingar 6–9 mån. 0,6 m³/år. I tabellen hänvisas i fråga om lamm och killingar till uppfödningssomgångarna. Lamm och killingar som föds upp separat i 6 månader (åldersklass 3–9 mån.) och i två uppfödningssomgångar per år beräknas producera lika mycket stallgödsel som får + lamm sammanlagt, dvs. 1,3 m³/år. Lamm och killingar som föds upp separat i 3 månader (åldersklass 6–9 mån.) och i två uppfödningssomgångar per år beräknas producera gödsel 0,6 m³/år.